

ไม่จัดส่งประกาศสอบราคาตามระเบียบพัสดุ เป็นเหตุให้ซื้อเก้าอี้ราคาสูง

บทนำ

วันนี้ผู้เขียนขอเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นผู้ดำเนินการแทนอีกทีหนึ่ง ซึ่งในขั้นตอนการประกาศสอบราคาได้ดำเนินการตามที่ระเบียบได้กำหนดเอาไว้ โดยการกระทำดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจมองว่าเป็นการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริตได้ ซึ่งบทความที่จะนำเสนอนี้ถือเป็นบทความที่น่าสนใจ สำหรับผู้สนใจสามารถศึกษาได้จากบทความดังที่จะนำเสนอนี้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ไม่มากก็น้อย

หลักการและเหตุผล

การดำเนินกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ว่าจะดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด หน่วยงานนั้น ๆ ย่อมต้องมีระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ กระบวนการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่หน่วยงานนั้นต้องการใช้ เพื่อให้เกิดวิธีการทำงานที่เป็นแนวทางเดียวกัน เป็นการก่อให้เกิดการแข่งขันของผู้รับจ้างอย่างเป็นธรรม และเป็นการประหยัดงบประมาณของหน่วยงานรัฐ แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการไม่ถูกต้องตามที่ระเบียบพัสดุได้กำหนดเอาไว้ หรือดำเนินการไม่ครบขั้นตอน หน่วยงานรัฐอาจต้องจัดซื้อพัสดุในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น อาจถูกมองว่ากระทำการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างรายหนึ่ง รายใด และอาจเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในองค์กรใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาข้อมูลดังกล่าว

เนื้อเรื่องบทความ

นายเอก ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับคำสั่งมอบหมายจากผู้อำนวยการเขต ให้จัดซื้อเก้าอี้พลาสติกแบบมีพนักพิง จำนวน ๕,๐๐๐ ตัว ภายในวงเงิน ๗๕๐,๐๐๐ บาท นายเอกจึงมอบหมายให้นายช่วง ตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างดำเนินการแทน

ในการดำเนินการ สำนักงานเขตได้มีหนังสือส่งประกาศและเอกสารประกอบการสอบราคาไปให้ ๓ บริษัท และมีหนังสือปิดประกาศการสอบราคาที่สำนักงานเขต ในวันที่กำหนดให้เปิดซองสอบราคาปรากฏว่ามีผู้เสนอราคา ๓ ราย แต่มีเพียงบริษัทนาโซค บริษัทเดียวที่เสนอราคาต่ำสุดและถูกต้องตามเงื่อนไข อีก ๒ บริษัท เสนอราคาสูงกว่าวงเงินงบประมาณ สำนักงานเขตจึงทำสัญญากับบริษัทดังกล่าวเพื่อจัดซื้อเก้าอี้ในราคาตัวละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๕,๐๐๐ ตัว เป็นเงินจำนวน ๗๕๐,๐๐๐ บาท

ต่อมาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือแจ้งว่า บริษัทที่ยื่นซองสอบราคาทั้ง ๓ ราย เป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกันและราคาที่เสนอขายเป็นราคาที่สูงกว่าราคาปกติ ผู้อำนวยการเขตจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คณะกรรมการฯ เห็นว่านายเอก (ผู้ฟ้องคดี) และนายช่วง กระทำผิดโดยจัดซื้อในราคาที่สูงกว่าราคาซื้อของสำนักงานเขตอื่น เฉลี่ยตัวละ ๓๑ บาท คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑๕๕,๐๐๐ บาท จึงมีคำสั่งให้นายเอก (ผู้ฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๒ ใน ๓ ส่วนของมูลค่าความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๑๐๓,๓๓๓ บาท นายเอก (ผู้ฟ้องคดี) จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

/ศาลปกครอง...

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๓๗ กำหนดว่า ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารการสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรง หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานนั้น และต้องดำเนินการดังกล่าวก่อนวันเปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ประกอบกับหนังสือสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๐๓๑๐/๒๒๒๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม โดยให้หน่วยงานที่จัดซื้อจัดจ้างส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังกองประชาสัมพันธ์และกองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุอีกทางหนึ่งเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์และให้มีผู้แข่งขันสอบราคาเพิ่มมากขึ้น

เมื่อผู้อำนวยการเขตมีคำสั่งมอบหมายให้นายเอก (ผู้ฟ้องคดี) รับผิดชอบการจัดซื้อเก้าอี้ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมอบหมายให้นายช่วงเป็นผู้ดำเนินการ แต่นายเอกยังคงมีหน้าที่จัดซื้อพัสดุดังกล่าวโดยต้องดำเนินการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๓๗ ประกอบกับหนังสือสำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมดังกล่าว เมื่อสำนักงานเขตได้จัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาไปยังผู้ประกอบการจำนวน ๓ ราย ซึ่งเป็นการส่งประกาศสอบราคา ก่อนวันเปิดซองสอบราคาเพียง ๘ วัน ซึ่งน้อยกว่า ๑๐ วัน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๗ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ประกอบกับการที่นายเอกเลือกที่จะส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาให้แก่ผู้ประกอบการเพียง ๓ ราย ทั้งที่มีรายชื่อผู้ประกอบการอยู่อีกหลายราย เป็นเหตุให้มีการจัดซื้อเก้าอี้พลาสติกในราคาที่สูงกว่าราคาเก้าอี้ยี่ห้อและรุ่นเดียวกัน และที่นายเอกไม่จัดส่งประกาศสอบราคาไปยังกองประชาสัมพันธ์และกองทะเบียนทรัพย์สิน และพัสดุ ซึ่งนายเอกสามารถตรวจสอบได้โดยง่ายหากใช้ความระมัดระวังตามสมควร จึงถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ฯ และเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้สำนักงานเขตได้รับความเสียหาย นายเอก จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรุงเทพมหานคร ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งที่ให้นายเอกชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๙๗/๒๕๖๒)

สรุป

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๓๙๗/๒๕๖๒ ได้วางบรรทัดฐานเอาไว้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดซื้อพัสดุ จะต้องศึกษาและถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายหรือระเบียบที่ทางราชการได้กำหนดไว้ให้ครบถ้วนในทุกขั้นตอนและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด หากมีการฝ่าฝืนหรือมีข้อผิดพลาดบกพร่องแล้ว อาจส่งผลให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายรวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเองอาจต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการในความเสียหายที่เกิดขึ้น

หมายเหตุ อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๙๗/๒๕๖๒

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม

กองการเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์

นายจิรภุช รอบรัตน์

นิติกรปฏิบัติการ

